

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 04 października 2018 rok

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Solka
Protokolant	Sekretarz sądowy Tamara Oktaba

po rozpoznaniu w dniu 04 października 2018 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. we W.

przeciwko W. S.

o zwolnienie spod egzekucji

orzeka:

1. powództwo oddała;

2. zasądza od powoda (...) S.A. we W. na rzecz pozwanego W. S., kwotę 8.147,00 (osiem tysięcy, sto czterdzieści siedem) złotych kosztów procesu, w tym kwotę 8.100,00 (osiem tysięcy, sto) złotych tytułem wynagrodzenia pełnomocnika.---

/-/ SSO Mariusz Solka

Sygn. akt III C 525/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 marca 2018 r. skierowanym przeciwko pozwanemu W. S., powód (...) S.A. (poprzednio: (...) S.A.) z siedzibą we W., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o zwolnienie spod egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Mokotowa w Warszawie D. D. pod sygn. akt Km (...) w sprawie z wniosku wierzyciela W. S. zajętej ruchomości tj. (...) z oprogramowaniem nr fabryczny (...) rok produkcji 2017, a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powyższego powód wskazał, że w toku egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego D. D. w sprawie o sygn. akt Km (...) dokonano zajęcia ruchomości – (...) z oprogramowaniem fabrycznym (...) rok produkcji 2017. O powyższym fakcie Komornik poinformował powodową spółkę pismem doręczonym w dniu 26 lutego 2018 r. Powód wyjaśnił, że na zajętej przez Komornika ruchomości został ustanowiony zastaw rejestrowy na rzecz (...)

S.A. (obecnie (...) S.A.), który stanowił zabezpieczenie spłaty pożyczki nr (...) udzielonej dłużnikowi – spółce Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na zakup przedmiotowej (...). Powód dodał, że według stanu na dzień 26 marca 2018 r. pozostała do zapłaty wysokość pożyczki wynosi 155.670,75 zł i w znacznej części raty pożyczki nie są jeszcze wymagalne, gdyż pożyczka jest na bieżąco spłacana. Powód odwołał się do poglądu Sądu Najwyższego, wedle którego w razie skierowania egzekucji do przedmiotu obciążonego zastawem, zastawnik może w drodze powództwa żądać zwolnienia tego przedmiotu od egzekucji, jeżeli zabezpieczona zastawem wierzytelność nie jest jeszcze w całości wymagalna. Powód dodał, że nie ma możliwości zaspokojenia swoich niewymagalnych jeszcze roszczeń jako wierzyciel uprawniony do uczestniczenia w planie podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży przedmiotu zastawu rejestrowego. Ewentualna więc sprzedaż przedmiotu zastawu w trybie licytacji komorniczej uniemożliwi powodowi zaspokojenie się z przedmiotu zastawu. Powód wskazał ponadto, że wezwał wierzyciela do dobrowolnego zwolnienia ruchomości spod zajęcia, nie złożył on jednak wymaganego oświadczenia do Komornika (pozew – k. 3-5).

W odpowiedzi na wywiedzione powództwo, pozwany W. S., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o jego oddalenie w całości, a nadto zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwany zwrócił uwagę, iż powód mylnie wskazuje, jakoby w stosunku do ruchomości będącej przedmiotem zastawu toczyło się postępowanie egzekucyjne – powód został jedynie zawiadomiony o wykonaniu postanowienia o zabezpieczeniu. Twierdzenia więc powoda, iż do zajęcia ruchomości doszło w ramach postępowania egzekucyjnego są błędne. Samo także postępowanie zabezpieczające nie uniemożliwia spłaty pożyczki udzielonej dłużnikowi powoda – celem postępowania zabezpieczającego jest jedynie zabezpieczenie określonego składnika majątkowego, na poczet przyszłej egzekucji, podczas gdy w sprawie niniejszej nie jest nawet pewnym, czy egzekucja będzie się w ogóle toczyć. W dalszej części uzasadnienia pozwany wskazał na motywy, jakie legły u podstaw ustanowienia zabezpieczenia, tj. trudności finansowe Centrum (...) sp. z o.o., w tym zwrócił uwagę, że sposób zabezpieczenia nie stwarza ryzyka zaprzestania spłaty pożyczki udzielonej przez powoda. Ustanowione zabezpieczenie wyłącza możliwość rozporządzania lub zbycia ruchomości, a umożliwia generowanie zysku przez dłużnika. Nietrafnie także zdaniem pozwanego powód podnosi, że nie ma możliwości skorzystania z art. 1034 k.p.c. w zw. z art. 1030 k.p.c. – wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo uczestniczą w podziale kwoty uzyskanej z egzekucji w kategorii 5 tj. przed innymi wierzycielami niezabezpieczonymi rzeczowo (art. 1025 § 1 k.p.c.). Pozwany odwołał się do przepisu art. 21 a ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów oraz zwrócił uwagę, że jego stanowisko zostało pisemnie przedstawione powodowi na etapie przedprocesowym. Skutek ustanowienia zastawu rejestrowego jest taki, iż przeniesienie własności rzeczy przez zastawcę na osobę trzecią nie niweczy prawa zastawnika do zaspokojenia się z przedmiotu zastawu (art. 306 § 1 k.c. w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów). Pozwany podkreślił, iż przepis art. 841 § 1 k.p.c. na mocy art. 743 § 1 k.p.c. stosuje się odpowiednio, Sąd powinien więc mieć na względzie, czy w toku postępowania zabezpieczającego możliwe jest naruszenie praw powoda jako zastawnika. Pozwany wskazał ponadto, że rzecz ruchoma będąca przedmiotem zastawu znajduje się nadal w posiadaniu zastawcy, w konsekwencji czego powództwo jest przedwczesne (odpowiedź na pozew – k. 97-101).

W odpowiedzi na stanowisko pozwanego, powód zmodyfikował pierwotne żądania w ten sposób, że wniósł o zwolnienie spod zajęcia w ramach postępowania zabezpieczającego przedmiotowej (...), podtrzymując stanowisko w zakresie żądania zwrotu kosztów postępowania.

Na wstępie powód wskazał, iż w treści pozwu pojawiła się oczywista omyłka pisarska polegająca na wskazaniu, iż do zajęcia doszło w ramach postępowania egzekucyjnego, podczas gdy zostało ono wydane w ramach postępowania zabezpieczającego, co jednak nie niweczy prawa powoda jako zastawnika do żądania zwolnienia przedmiotowego urzędnika spod zajęcia – powodowi przysługuje uprawnienie z art. 841 k.p.c. w zw. z art. 743 § 1 k.p.c. Powód zwrócił uwagę, iż w przypadku utrzymania w mocy nakazu zapłaty i złożenia przez wierzyciela wniosku egzekucyjnego, komornik nie dokonuje już kolejnego zajęcia tego samego przedmiotu, w konsekwencji czego osoba trzecia nie jest ponownie informowana o zajęciu, co wynika wprost z art. 754¹ § 2 k.p.c. Powód odwołał się także do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 11 maja 2017 r., II CSK 590/16 oraz zwrócił uwagę na przepis art. 879 k.p.c.

podkreślając, że w przypadku sprzedaży rzeczy przez komornika, prawo zastawu wygasa, a tym samym narusza prawa zastawnika, pozbawiając go zabezpieczenia własnych roszczeń względem zastawcy (pismo przygotowawcze powoda – k. 127-129).

Pozwany zwrócił uwagę, iż nawet jeśli po wszczęciu egzekucji komornik nie dokonuje ponownego zajęcia rzeczy, to i tak ma obowiązek poinformować ujawnionych zastawników (art. 805¹ § 1 i 2 k.p.c.). Komornik po wszczęciu egzekucji jest więc zobowiązany ponownie ustalić aktualne grono zastawników i zawiadomić ich o toczącej się egzekucji. W odniesieniu do argumentacji powoda, pozwany zajął stanowisko, iż nie kwestionuje legitymacji procesowej czynnej po stronie powodowej, lecz brak spełnienia przesłanki do udzielenia ochrony wynikającej z art. 841 k.p.c. Pozwany odwołał się również do wyroku Sadu Najwyższego z dnia 25 marca 2010 r w sprawie o sygn. akt I CSK 369/09, w którym podkreślono, że egzekucyjne zajęcie przedmiotu zastawu rejestrowego przez innego wierzyciela pozbawia zastawnika możliwości przejęcia przedmiotu zastawu na własność, a jego zaspokojenie może nastąpić wyłącznie poprzez przyłączenie się do egzekucji prowadzonej na rzecz wierzycieli zastawcy, z prawem pierwszeństwa zaspokojenia przed innymi wierzycielami. Na tym etapie postępowania nie istnieje ryzyko sprzedaży zajętego przedmiotu, prawa powoda nie zostały naruszone, co czyni powództwo bezzasadnym (pismo przygotowawcze strony pozwanej – k. 132-134).

Do czasu zamknięcia rozprawy, stanowiska stron w powyższym kształcie, nie uległy zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 03 kwietnia 2017 r. pomiędzy (...) S.A. z siedzibą we W., a Centrum (...) Sp. z o.o. w W. została zawarta umowa pożyczki o nr (...), której przedmiotem finansowania objęto (...) z oprogramowaniem nr (...), produkcji (...), rok produkcji 2017 r. Cenę zakupu określono na sumę 163.887,45 zł brutto, czas trwania umowy na 60 miesięcy (wniosek o zawarcie umowy pożyczki – k. 27-29; umowa pożyczki – k. 27-29).

W tej samej dacie (...) S.A. z siedzibą we W. (zastawnik, IL) zawarł z Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (zastawcą) umowę zastawu rejestrowego do umowy pożyczki. Umowa ta została zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności IL wynikającej z tytułu umowy pożyczki o nr (...) z dnia 03 kwietnia 2017 r. Na mocy umowy zastawca ustanowił na rzecz IL zastaw rejestrowy na stanowiącej jego wyłączną własność rzeczy ruchomej (przedmiot zastawu) tj. (...) z oprogramowaniem, stanowiącej inny sprzęt medyczny produkcji (...), rok produkcji 2017 r. o nr (...) (umowa zastawu rejestrowego – k. 25-26).

Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 08 września 2017 r. w sprawie o sygn. akt WA.XI.Ns-Rej.Za (...) z wniosku (...) S.A. przy uczestnictwie Centrum (...) Sp. z o.o. postanowiono wpisać do rejestru zastawów zastawnika (...) S.A. z siedzibą we W., zastawcę Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., przedmiot zastawu (...), producent (...), rok produkcji 2017 r., o numerze (...) stanowiącą sprzęt medyczny. Wysokość kwoty zabezpieczenia określono na sumę 186.831,70 zł. Wpis w rejestrze zastawów wykonano w dniu 11 września 2017 r. pod pozycją (...) (postanowienie z dnia 08 września 2017 r. – k. 12-13; aktualny odpis z Rejestru Zastawów nr poz. Rej. (...) – k. 36-38).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 04 stycznia 2018 r. w sprawie o sygn. akt XXIV Nc 372/17 z powództwa W. S. przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., Sąd Okręgowy w Warszawie nakazał pozwanemu zapłacić na rzecz powoda kwotę 397.440,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od poszczególnych kwot oraz koszty procesu w kwocie 12.186 zł, w tym kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym – k. 71).

W dniu 12 stycznia 2018 r. W. S. złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Mokotowa w Warszawie D. D. wniosek o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym w dniu 04 stycznia 2018 r. w sprawie o sygn. akt XXIV Nc 372/17 przeciwko dłużnikowi Centrum (...) Sp. z o.o. w W., poprzez zajęcie należących do dłużnika ruchomości znajdujących się w siedzibie dłużnika pod adresem Al. (...), (...)-(…) W. (wniosek o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego – k. 72-72verte).

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą Km (...) (wezwanie do usunięcia braków wniosku – k. 73).

Komornik przystąpił do zajęcia ruchomości w dniu 26 stycznia 2018 r. W toku podjętych czynności zajęto m.in. (...)20 o nr (...) (protokół zajęcia ruchomości – k. 74-77).

Pozwany w sprawie o sygn. akt XXIV Nc 372/17 wniósł zarzuty od nakazu zapłaty (zarządzenie z dnia 09 lutego 2018 r. w sprawie o sygn. akt XXIV 372/17 – k. 78).

W dniu 26 lutego 2018 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Mokotowa w Warszawie D. D. zawiadomił (...) S.A. z siedzibą we W. jako zastawnika zastawu rejestrowego o zajęcia w trybie art. 805 § 1 k.p.c. w toku postępowania o wykonanie zabezpieczenia z wniosku uprawnionego W. S. przeciwko obowiązanemu Centrum (...) Sp. z o.o. w W. Lasera (...) (...) (...) oraz (...) (...) nr (...) (zawiadomienie zastawnika zastawu rejestrowego o zajęciu – k. 9; potwierdzenie nadania i odbioru korespondencji – k. 10-11verte).

Pismem z dnia 27 lutego 2018 r. (...) S.A. wystosował do W. S. wnioski o dobrowolne zwolnienie ruchomości (...) model: (...) z oprogramowaniem, nr fabryczny (...), rok produkcji 2017 r. spod egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy M. w W. w sprawie o sygn. akt Km (...). Korespondencja w tym zakresie została doręczona adresatowi w dniu 09 marca 2018 r. (wniosek o dobrowolne zwolnienie ruchomości spod egzekucji – k. 31-32; potwierdzenie nadania i odbioru korespondencji – k. 33-35).

W odpowiedzi wierzyciel W. S. poinformował, iż egzekucja nie została jeszcze wszczęta, lecz dokonano zajęcia ruchomości w toku postępowania zabezpieczającego wszczętego na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, nie zachodzi więc ryzyko naruszenia praw wzywającego jako zastawnika (odpowiedź na wezwanie o zwolnienie spod egzekucji, pismo z dnia 21 marca 2018 r. – k. 79-80).

Według stanu na dzień 26 marca 2018 r. wysokość pożyczki wynikająca z umowy zawartej w dniu 03 kwietnia 2017 r. pozostała do zapłaty przez dłużnika wynosiła 155.670,75 zł, w tym zawarta była kwota 2.439,64 zł stanowiąca sumę wymagalnych zobowiązań dłużnika (oświadczenie o wysokości wierzytelności – k. 30).

(...) Sp. z o.o. są P. Z., A. T. oraz W. S. (wydruk KRS – k. 104-106verte).

W dniu 23 października 2017 r. odbyło się zwyczajne zgromadzenie wspólników spółki pod firmą Centrum (...) Sp. z o.o. w W.. Porządek obrad przewidywał m.in. podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego spółki za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 r. oraz podjęcie uchwały w sprawie dalszego istnienia spółki. P. O., działający na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez A. T., wyjaśnił, że z uwagi na niejasności w przepływach finansowych spółki powzięła wątpliwości co do prawidłowości przygotowanego sprawozdania finansowego. Wspólnik zamierzała poddać dokumentację finansową oraz przygotowane sprawozdanie finansowe spółki badaniu niezależnego biegłego rewidenta. Uchwałą nr 4 zwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki pod firmą Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. z dnia 23 października 2017 r. wyrażono zgodę na zarządzenie przerwy w obradach Zgromadzenia Wspólników do dnia 13 listopada 2017 r. do godz. 14:00 (protokół zwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki pod firmą Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. – k. 107-113).

W sprawie miało miejsce połączenie (...) S.A. jako spółki przejmującej z (...) S.A. jako spółki przejmowanej w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą. Wskutek połączenia spółka przejmująca wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. Spółka działa obecnie pod firmą (...) S.A. (wydruk KRS spółki – k. 14-24).

Stan faktyczny w powyższym kształcie, został przez Sąd ustalony w oparciu o dokumentację zgromadzoną w aktach sprawy, w tym wydruki (art. 309 k.p.c.), których prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron, Sąd zaś nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Pamiętać należy, iż przedmiotem dowodu w sprawie są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.). Z tych względów Sąd dokonując rekonstrukcji stanu faktycznego nie oparł się o załączone przez pozwanego kopię pozwu o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji (k. 135-138), kopię odpowiedzi na pozew (k. 139-143), kopię wyroku (k. 144) oraz jego uzasadnienia (k. 144verte-148) w innej, analogicznej sprawie. Motywy bowiem jakimi kierował się Sąd rozpoznając powództwo, z oczywistych względów nie wiązały tu. Sądu w przedmiotowej sprawie i nie miały dla rozstrzygnięcia istotnego znaczenia. Stąd też dokumentacja ta została przez Sąd pominięta w toku dotychczasowych ustaleń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu w całości.

W rozpoznawanej sprawie powód (...) S.A. we W. wnosił o zwolnienie spod zajęcia w ramach postępowania zabezpieczającego (...) z oprogramowaniem nr fabryczny (...) rok produkcji 2017, opierając swoje żądanie na podstawie art. 841 k.p.c. w zw. z art. 743 § 1 k.p.c.

Pozwany W. S. wnosił o oddalenie powództwa w całości. Pozwany zajął stanowisko, iż powództwo uznać należy za przedczesne, na tym bowiem etapie postępowania nie istnieje ryzyko sprzedaży zajętego przedmiotu, a prawa powoda jako zastawnika, nie zostały naruszone.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie, Wydziału XI Gospodarczego – Rejestru Zastawów z dnia 08 września 2017 r. wpisano do rejestru zastawów przedmiotową(...), jako zastawnika wskazano powoda, jako zastawcę zaś Centrum (...) Sp. z o.o. Wpis w rejestrze zastawów został ujęty pod pozycją (...). Ponadto poza sporem stron pozostawała okoliczność, iż według stanu na dzień 26 marca 2018 r. pozostała do zapłaty wysokość pożyczki wynosiła 155.670,75 zł i w znacznej części raty pożyczki nie były jeszcze wymagalne, bowiem pożyczka była na bieżąco spłacana (zadłużenie wymagalne wynosiło 2.439,64 zł, k. 30).

Stosownie do treści art. 20 ustawy z dnia 06 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U.2017.1278 t.j.) wierzytelność zabezpieczona zastawem rejestrowym podlega zaspokojeniu z przedmiotu tego zastawu z pierwszeństwem przed innymi wierzytelnościami, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Z kolei art. 21a powołanej ustawy przewiduje, że od chwili zajęcia przedmiotu zastawu rejestrowego przez komornika lub inny organ egzekucyjny zastawnik nie może podejmować czynności mających na celu zaspokojenie na podstawie przepisów art. 22-27.

Ponadto zastawnik może żądać od dłużnika, nawet jeżeli nie jest on zastawcą zabezpieczenia roszczeń jeszcze przed upływem terminu spełnienia świadczenia, jeżeli spełnienie świadczenia jest zagrożone (art. 26).

Materialnoprawną podstawę sformułowanego przez powoda żądania stanowił przepis art. 841 § 1 k.p.c. wedle brzmienia którego osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa.

Powództwo można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych (§ 3).

Odnosząc się na wstępie do kwestii formalnej, a więc dochowania terminu przewidzianego do wniesienia powództwa, wskazać należy, że powód został zawiadomiony o dokonanym zajęciu w dacie 26 lutego 2018 r., powództwo zostało wniesione w dniu 26 marca 2018 r., a więc termin na jego wytoczenie, został w sprawie dochowany. Okoliczność ta nie była zresztą przez pozwanego kwestionowana.

Osobom trzecim, tj. z wyłączeniem dłużnika, których prawa zostały naruszone poprzez skierowanie do ich majątku egzekucji w celu ochrony swych praw mogą skorzystać z wytoczenia powództwa eksydencyjnego (określanego także

mianem interwencyjnego). Osoba trzecia może dochodzić ochrony swych praw poprzez wytoczenie powództwa o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji sądowej (art. 841 k.p.c.) lub egzekucji administracyjnej (art. 842 k.p.c.) bądź o ustalenie, że tytuł wykonawczy nie podlega wykonaniu w stosunku do niej. W razie skierowania egzekucji do rzeczy obciążonej zastawem, zastawnik jest osobą trzecią w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c. (wyr. SN z 29.11.2001 r., V CKN 616/00, OSNC 2007, Nr 7–8, poz. 105). Z powyższych względów zastawnik może skorzystać z powództwa o zwolnienie od zajęcia egzekucyjnego na podstawie art. 841 k.p.c., o ile zabezpieczona zastawem wierzytelność nie jest w całości wymagalna (wyr. SN z 18.2.2004 r., V CK 241/03, OSNC 2005, Nr .3, poz. 46) (tak: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, red. prof. dr hab. Elwira Marszałkowska-Krześ, rok 2018, wyd. 22, Sip Legalis).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 lutego 2004 r. (V CK 241/03), wyraził stanowisko, iż podstawą powództwa ekscydencyjnego przewidzianego w art. 841 k.p.c. jest naruszenie prawa osoby trzeciej przez zajęcie określonego przedmiotu w toku egzekucji. W judykaturze utrwalony jest pogląd, że osobą trzecią w rozumieniu tego przepisu, jest każda osoba (poza dłużnikiem egzekwowanym), której prawa zostały naruszone w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie tytułu wykonawczego. Sąd Najwyższy w wyroku z 29.11.2001 r., V CKN 616/00 (OSNC Nr 7-8/2002, poz. 105, MoP Nr 8/2002, s. 363). Wskazał, że w razie skierowania egzekucji do rzeczy obciążonej zastawem, zastawnik jest osobą trzecią w rozumieniu art. 841 k.p.c. Zastaw polega na obciążeniu rzeczy prawem, na mocy którego wierzyciel będzie mógł dochodzić zaspokojenia z rzeczy, bez względu na to czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela rzeczy. Skierowanie egzekucji do przedmiotu obciążonego zastawem ma ten skutek, że w razie sprzedaży zajętego przedmiotu, nabywca stanie się właścicielem bez żadnych obciążeń (art. 879 k.p.c.). Oznacza to, że prawo zastawu wygaśnie. Naruszenie prawa zastawnika przez skierowanie egzekucji do przedmiotu zastawu wydaje się oczywiste (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2004 r., V CK 241/03).

Wskazać ponadto należy na treść art. 1034 k.p.c. w myśl której, przepisy art. 1030 i art. 1032 stosuje się także w postępowaniu unormowanym w rozdziale niniejszym. W podziale sumy uzyskanej z egzekucji umieszcza się także wierzytelności zabezpieczone zastawem rejestrowym, jeżeli zastawnikowi przysługuje prawo zaspokojenia się z przedmiotu egzekucji oraz jeżeli prawa swe udowodnił dokumentem urzędowym najpóźniej w dniu złożenia na rachunek depozytowy Ministra Finansów sumy ulegającej podziałowi.

Z kolei art. 1030 k.p.c. wskazuje, że w podziale sum uzyskanych w sposób przewidziany w art. 1029 oprócz wierzyciela egzekwującego uczestniczą: wierzyciele składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty, wierzyciele, którzy uzyskali zabezpieczenie powództwa, oraz wierzyciele, którym przysługuje umowne prawo zastawu i którzy udowodnili je dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym, jak również wierzyciele, którym przysługuje ustawowe prawo zastawu i którzy udowodnili je dokumentem, jeżeli zgłosili swe wierzytelności najpóźniej w dniu złożenia na rachunek depozytowy Ministra Finansów sumy ulegającej podziałowi.

W sytuacji natomiast, gdy zabezpieczona zastawem wierzytelność nie jest w całości wymagalna, udział zastawnika w podziale sumy uzyskanej z egzekucji przedmiotu zastawu nie ochrania w pełni jego prawa. Wcześniejse skierowanie egzekucji do przedmiotu zastawu narusza więc prawo zastawnika mimo, że może on zgłosić swój udział w podziale sumy uzyskanej z egzekucji. Prowadzi to do wniosku, że w razie skierowania egzekucji do przedmiotu obciążonego zastawem, zastawnik może w drodze powództwa żądać wyłączenia tego przedmiotu od egzekucji, jeśli zabezpieczona zastawem wierzytelność nie jest jeszcze w całości wymagalna. W takim przypadku do zastawnika należy wybór czy wytoczyć powództwo ekscydencyjne, czy zadowolić się uprawnieniem wynikającym z art. 1034 k.p.c. w zw. z art. 1030 k.p.c., co także słusznie podkreślił Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku z dnia 18 lutego 2004 r.

Zwrócić należy jednak uwagę na podstawową w niniejszej sprawie kwestię, a mianowicie, iż w sprawie przedmiotowa (...) nie została zajęta w toku postępowania egzekucyjnego, lecz postępowania zabezpieczającego, wszczętego na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Artykuł 743 § 1 k.p.c. przewiduje, że jeżeli postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia podlega wykonaniu w drodze egzekucji, do wykonania tego postanowienia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym, z tym jednak, że sąd nadaje postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia klauzulę wykonalności z urzędu. W razie zbiegu zabezpieczenia udzielonego przez sąd i organ administracyjny przepisy art. 773 i art. 774 nie mają zastosowania, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w art. 751.

Termin „odpowiednio” oznacza konieczność wzięcia pod uwagę odmienności charakterystycznych dla danego typu postępowania.

Na różnicę pomiędzy postępowaniem egzekucyjnym, a zabezpieczającym zwrócił uwagę Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 11 maja 2017 r. (sygn. akt II CSK 590/16), wyjaśniając, że w postępowaniu egzekucyjnym zajęte ruchomości podlegają oszacowaniu (art. 853 k.p.c.), a następnie sprzedaży (art. 864 i nast. k.p.c.) Egzekucja zajętych ruchomości prowadzi w efekcie do przejścia prawa ich własności na nabywcę po udzieleniu przybicia i zapłaceniu całej ceny (art. 874 k.p.c.). Jej definitywnym skutkiem jest pozbawienie dłużnika prawa własności ruchomości objętej egzekucją i zaspokojenie wierzyciela. W postępowaniu zabezpieczającym ten końcowy skutek nie wystąpi. Zajęcie ruchomości ma bowiem na celu - poza wyjątkami, do zwalającymi na zaspokojenie uprawnionego już na etapie postępowania zabezpieczającego (art. 753 § 1 i art. 753¹ § 1 k.p.c.) - jedynie zabezpieczenie zajętego składnika majątkowego po to, by po uzyskaniu przeciwko dłużnikowi tytułu wykonawczego móc skierować do zajętej ruchomości kolejne czynności egzekucyjne, prowadzące do realizacji celu postępowania egzekucyjnego. Różnica pomiędzy zajęciem w ramach egzekucji a zajęciem w postępowaniu zabezpieczającym jest zasadnicza, bowiem przy wykonaniu zabezpieczenia obowiązany nie traci przysługującego mu prawa własności do zajętej ruchomości. Zajęte mienie nie będzie podlegało procedurze sprzedaży, a czynności komornika skończą się - jak w rozpoznawanej sprawie - na pozostawieniu zajętej ruchomości pod dozorem osoby trzeciej.

Dyspozycja art. 763 k.p.c. wskazuje, że Komornik zawiadamia stronę o każdej dokonanej czynności, o której terminie nie była zawiadomiona i przy której nie była obecna, i na jej żądanie udziela wyjaśnień o stanie sprawy.

Nie zasługiwało więc na podzielenie stanowisko powoda wskazującego, iż w przypadku utrzymania w mocy nakazu zapłaty i złożenia przez wierzyciela wniosku egzekucyjnego, Komornik nie dokonuje już kolejnego zajęcia tego samego przedmiotu, w konsekwencji czego osoba trzecia nie jest ponownie informowana o zajęciu. Rację temu stanowisku należy przyznać jedynie w tej części, w jakiej powód zauważył, iż Komornik nie dokonuje już ponownego zajęcia. Postępowanie zabezpieczające ma na celu zabezpieczenie ruchomości na poczet przyszłego, mającego się toczyć postępowania egzekucyjnego i nie ma potrzeby ponownego dokonania zajęcia, raz zajętej już ruchomości. Zajęcie ruchomości, nawet jeśli dokonane tytułem zabezpieczenia, do chwili, w której mogłaby nastąpić sprzedaż rzeczy zajętej, ma wszystkie cechy wspólne z zajęciem w postępowaniu egzekucyjnym – jest prowadzone w warunkach unormowanych przepisami art. 758 k.p.c. i nast., które mają w tym zakresie odpowiednie zastosowanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., II CSK 590/16).

Mylne jest natomiast stanowisko powoda wskazujące na jakoby brak jego zawiadomienia o egzekucji skierowanej do przedmiotu zastawu.

Zgodnie z treścią art. 805¹ § 1 k.p.c. jeżeli w toku egzekucji zostanie ujawnione, że na zajętych przedmiocie, wierzytelności lub prawie ustanowiony został zastaw rejestrowy, komornik zawiadomi niezwłocznie o zajęciu zastawnika zastawu rejestrowego.

Prowadząc egzekucję o świadczenie przekraczające dwadzieścia tysięcy złotych, komornik obowiązany jest uzyskać z centralnej informacji o zastawach rejestrowych dane o tym, czy dłużnik jest zastawcą zastawu rejestrowego oraz kto jest zastawnikiem. O wszczęciu egzekucji komornik niezwłocznie zawiadamia zastawnika zastawu rejestrowego (§ 2).

Sprzedaż ruchomości, wierzytelności i praw obciążonych zastawem rejestrowym może nastąpić nie wcześniej niż po upływie tygodnia od dnia zawiadomienia zastawnika (§ 4).

Biorąc pod uwagę czas i dynamikę postępowania sądowego, istnieje prawdopodobieństwo, iż dojdzie do istotnych zmian dotyczących stanu wierzytelności – może ona wygasnąć skutek jej zaspokojenia (co w niniejszej sprawie jest o tyle prawdopodobne, iż jak przyznał sam powód w treści pozwu, udzielona dłużnikowi pożyczka jest na bieżąco spłacana). Każdorazowo Komornik będzie zaś zobligowany, dokonać stosownego sprawdzenia w rejestrze zastawów, a w konsekwencji zawiadomić zastawnika o wszczętej egzekucji (zabezpieczenie zostało dokonane na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym kwotę należności głównej określono na 397.440,55 zł).

Co więcej, tryb egzekucyjny właściwy do przeprowadzenia egzekucji z zajętej (...) wynika z przepisów art. 844 k.p.c. i nast., a więc właściwych dla egzekucji z ruchomości. W tym trybie, sprzedaż zajętych ruchomości następuje co do zasady w drodze licytacji publicznej (art. 867 k.p.c.), o czym zastawnik także zostanie powiadomiony.

Ponadto, zgodnie z art. 1025 § 1 pkt 5 k.p.c. z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokaja się w następującej kolejności: należności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym i zastawem skarbowym albo korzystające z ustawowego pierwszeństwa oraz prawa, które ciążyły na nieruchomości przed dokonaniem w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub przed złożeniem do zbioru dokumentów wniosku o dokonanie takiego wpisu.

W świetle powyższego Sąd doszedł do przekonania, iż powództwo musiało zostać uznane za przedwczesne, gdyż na tym etapie postępowania powód nie wykazał zgodnie z wymogami procesowymi, by jakiegokolwiek jego prawa zostały naruszone wskutek zajęcia ruchomości w toku postępowania zabezpieczającego. Dopiero bowiem po skierowaniu egzekucji do przedmiotu zastawu, zaktualizowałoby się ryzyko naruszenia praw powoda jako zastawnika, a na obecnym etapie postępowania nie istnieje ryzyko sprzedaży przedmiotowej (...).

Z tych też względów, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i jako takie zostało oddalone w całości.

W konsekwencji podjętego rozstrzygnięcia, o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. statuującego zasadę odpowiedzialności za jego wynik. To na powodzie więc jako stronie przegrywającej spór rozstrzygany w ramach niniejszego postępowania, spoczywa ciężar uiszczenia kosztów procesu poniesionych przez pozwanego. Na koszty te składało się wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego ustalone na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 t.j.) w stawce 5.400 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł (k. 70), opłata sądowa od zażalenia w kwocie 30 zł (k. 85) oraz wynagrodzenie pełnomocnika za postępowanie zażaleniowe w kwocie 2.700 zł ustalone na podstawie § 10 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 powołanego rozporządzenia.

Wyjaśnienia wymaga, iż w sprawie pozwany wniósł zażalenie na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia. Zażalenie to okazało się oczywiście uzasadnione, w konsekwencji czego Sąd uchylił zaskarżone postanowienie w trybie art. 395 § 2 k.p.c. oraz oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia (k. 87-93).

Artykuł 397 § 1 k.p.c. przewiduje, że Sąd drugiej instancji rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym.

W świetle powyższego należy uznać, iż wynagrodzenie należy się za sporządzenie środka odwoławczego, które co do zasady jest rozpoznawane na posiedzeniu niejawnym, bez udziału stron. Sporządzone w sprawie zażalenie odniosło zamierzony przez pełnomocnika skutek i doprowadziło do zmiany pierwotnego rozstrzygnięcia, zgodnie z wnioskiem. Sąd uznał więc, że pomimo braku fizycznego skierowania akt sprawy do Sądu Apelacyjnego właściwego do rozpoznania zażalenia, pozwanemu należne jest wynagrodzenie w wysokości połowy stawki przewidzianej w § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji wyroku.---

/-/ SSO Mariusz Solka

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)